తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ - స్థూల ఆర్థిక ధోరణులు

Telangana Economy Study Material - Macro Economic Trends: భారతదేశం నడిబొడ్డున ఉన్న తెలంగాణ సుసంపన్నమైన వారసత్వం మరియు చైతన్యవంతమైన అభివృద్ధిని కలిగి ఉంది. సంప్రదాయం, ఆధునికతకు నిలయమైన దాని ఆర్థిక వ్యవస్థ కొన్నేళ్లుగా గణనీయమైన పరివర్తనను చవిచూసింది. 2014 లో ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పడినప్పటి నుండి, వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, సేవలు మరియు సాంకేతికత వంటి విభిన్న రంగాలతో నడిపించబడిన భారతదేశ ఆర్థిక ముఖచిత్రంలో తెలంగాణ వేగంగా ప్రముఖ పాత్ర పోషిస్తోంది. తెలంగాణ ఆర్థిక ఆర్థిక వ్యవస్థ సంక్లిష్టతలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ సమగ్ర స్టడీ మెటీరియల్ మీకు సరైన వనరు. ఈ కథనంలో 2022-23 సంవత్సరానికి సంబంధించి తెలంగాణ స్థూల ఆర్థిక సూచికల పోకడల గురించి చర్చిస్తున్నాము. ఆర్థిక వృద్ధి, తలసరి ఆదాయం మరియు నిరుద్యోగం వంటి అంశాలను కూడా చదవండి.

Macro Economic Trends in Telangana | స్థూల ఆర్థిక పోకడలు

- పెరిగిన ప్రపంచీకరణతో, ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలు మునుపటి కంటే మరింత ఏకీకృతమయ్యాయి మరియు పర్యవసానంగా బాహ్య వాతావరణం విసురుతున్న సవాళ్లకు మరింత సున్నితంగా ఉంటాయి.
- కొవిడ్-19 2020-21లో ఆర్థిక వ్యవస్థలను తీవ్రంగా దెబ్బతీసినప్పటికీ, 2021-22 ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేక ఆర్థిక వ్యవస్థలకు వేగంగా కోలుకునే సంవత్సరం.
- అయితే, 2022-23 సంవత్సరంలో ప్రపంచ సరఫరా గొలుసులో అవాంతరాల కారణంగా వృద్ధిలో సాపేక్ష మందగమనం కనిపించింది.
- వినియోగదారుల డిమాండ్ తగ్గడం, ప్రపంచ ద్రవ్యోల్బణం 2021లో 6.4 శాతం నుంచి 2022లో 9.1 శాతానికి పెరగడం, రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధం, ప్రపంచంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో లాక్డౌన్లు వృద్ధి క్షీణతకు దారితీశాయి.
- జనవరి2023 లో అంతర్జాతీయ ద్రవ్య నిధి (IMF) ప్రచురించిన వరల్డ్ ఎకనామిక్ అవుట్లుక్ ప్రకారం 2023 సంవత్సరంలో ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ కేవలం 2.9% మాత్రమే వృద్ధి చెందే అవకాశం ఉంది - ఇది 2022 సంవత్సరానికి వారి మునుపటి సంవత్సర అంచనాతో పోలిస్తే 0.5 శాతం పాయింట్లు తగ్గింది.

APPSC/TSPSC Sure shot Selection Group

Gross State Domestic Product | స్థూల రాష్ట్ర దేశీయోత్పత్తి

- స్థూల రాష్ట్ర దేశీయోత్పత్తి (GSDP) ఒక నిర్దిష్ట సంవత్సరంలో ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఉత్పత్తి చేయబడిన అన్ని తుది వస్తువులు మరియు సేవల ద్రవ్య విలువను కొలుస్తుంది.
- GSDP అత్యంత ముఖ్యమైన ఆర్థిక సూచికలలో ఒకటి, ఎందుకంటే ఇది దాని పరిమాణం మరియు పెరుగుదల పరంగా ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క సాధారణ ఆర్థిక ఆరోగ్యం గురించి సమాచారాన్ని అందిస్తుంది.
- NFHS 2019-21 నివేదిక ప్రకారం, సమాన ఆదాయ పంపిణీ పరంగా రాష్ట్రం అన్ని రాష్ట్రాలలో (తమిళనాడు మరియు కేరళతో కలిపి) 0.10 గిని గుణకంతో 1 వ స్థానంలో ఉంది.
- ప్రభుత్వ ప్రగతిశీల విధానాల కారణంగా, బాహ్య ప్రకంపనలు ఉన్నప్పటికీ, రాష్ట్రం 2021-22 లో అద్భుతమైన రికవరీని సాధించి, 2022-23 సంవత్సరంలో గణనీయమైన వృద్ధిని సాధించింది.

1. ప్రస్తుత ధరల వద్ద GSDP

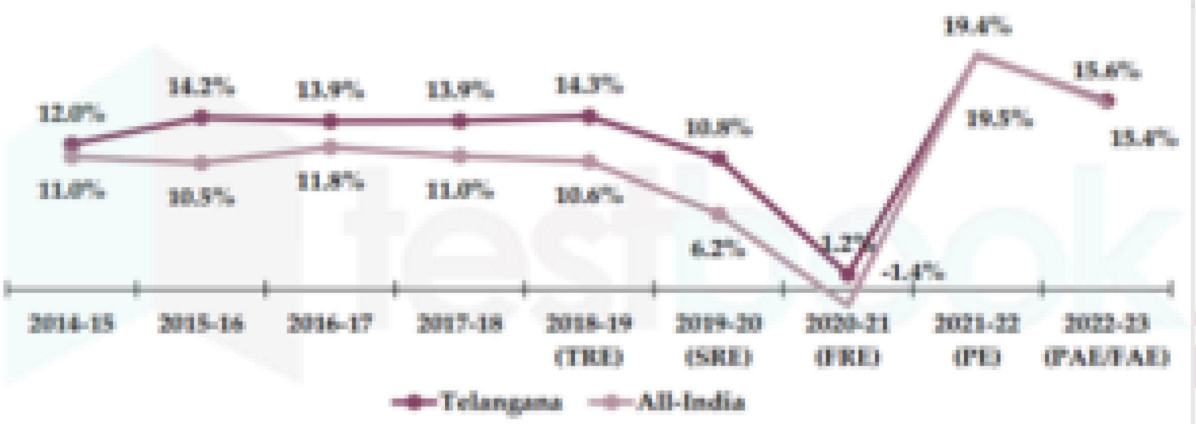

- ప్రొవిజనల్ అడ్వాన్స్ ఎస్టిమేట్స్ (PAE) ఆధారంగా 2022-23లో తెలంగాణ నామమాత్రపు GSDP విలువ రూ.13.27 లక్షల కోట్లు కాగా, అంతకు ముందు ఏడాదితో పోలిస్తే 15.6 శాతం గణనీయమైన వృద్ధి రేటును సాధించింది.
- 2014-15లో తెలంగాణ నామమాత్రపు వృద్ధిరేటు భారత్ కంటే 1.0 శాతం పెరిగింది.
- ఈ వ్యత్యాసం 2019-20 నాటికి 4.6 శాతానికి పెరిగింది, ఆ తర్వాత 2020-21 లో మహమ్మారి మొత్తం దేశాన్ని తాకడంతో, 2021-22 లో పాన్-ఇండియా ఆర్థిక వ్యవస్థ మహమ్మారి నుండి కోలుకోవడంతో తగ్గింది (తెలంగాణ మరియు భారతదేశం విషయంలో V-ఆకారంలో రికవరీ స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది).
- 2022-23లో తెలంగాణ నామమాత్ర GSDP గత ఏడాదితో పోలిస్తే 15.6 శాతం, భారత నామమాత్ర GDP 15.4 శాతం పెరిగింది.
- ఈ సంవత్సరంలో తక్కువ వృద్ధి రేటుకు రెండు ప్రధాన కారణాలు ఉన్నాయి - ఒకటి, అధిక ద్రవ్యోల్బణం, సరఫరా అవరోధాలు, తక్కువ డిమాండ్ వంటి అంతర్జాతీయ అంశాలు ఆర్థిక వాతావరణాన్ని వృద్ధికి అనుకూలంగా మార్చాయి, ముఖ్యంగా తయారీ రంగానికి, రెండవది, మూల ప్రభావం, ఈ కారణంగా ఇప్పటికే అపారమైన 2021-22 GSDP/GDP విలువల కంటే అధిక వృద్ధిని ఆశించలేము.

2. స్థిర ధరల (2011-12) వద్ద GSDP

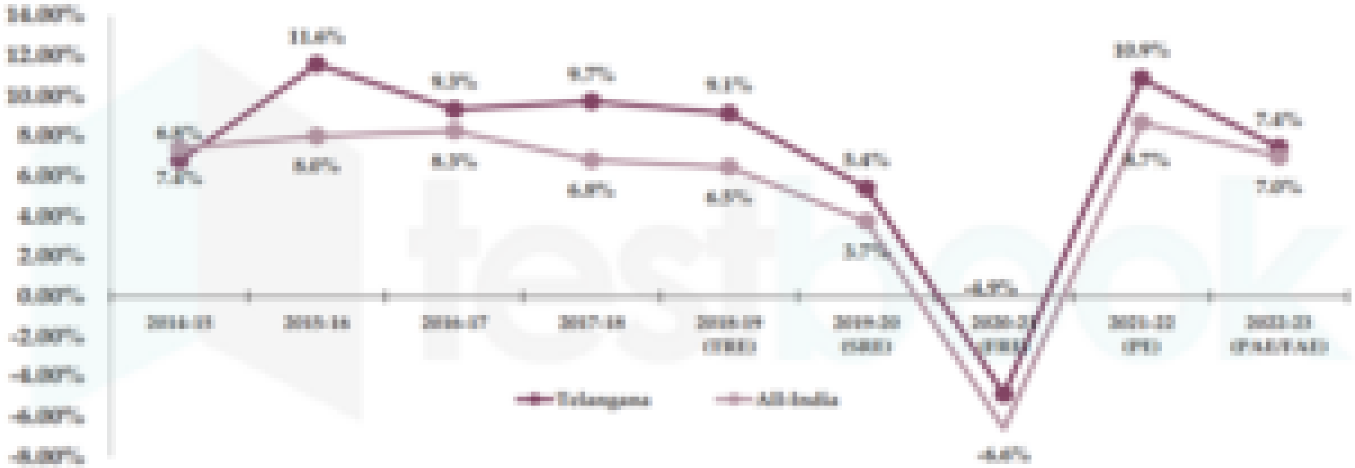

- ప్రొవిజనల్ అడ్వాన్స్ ఎస్టిమేట్స్ (PAE) ఆధారంగా 2022-23లో స్థిర (2011-12) ధరల వద్ద తెలంగాణ GSDP గత ఏడాదితో పోలిస్తే 7.4 శాతం పెరిగింది.
- 2022-23లో వాస్తవ GDPలో 7.0% పెరుగుదలను చవిచూసిన భారతదేశం కంటే రాష్ట్ర పనితీరు మెరుగ్గా ఉంది.
- రాష్ట్రం ఏర్పడిన సంవత్సరంలో జాతీయ సగటు కంటే వాస్తవ GSDP యొక్క తక్కువ వృద్ధి రేటుతో రాష్ట్రం ప్రారంభమైనప్పటికీ, దాని వృద్ధి రేటు మరుసటి సంవత్సరం భారతదేశం కంటే 3.6 శాతం పాయింట్లు పెరిగింది.
- 2015-16 నుంచి ప్రతి ఏటా జాతీయ వృద్ధిరేటు కంటే రాష్ట్ర వాస్తవ వృద్ధిరేటు ఎక్కువగా ఉంది.
- 2022-23లో తెలంగాణ GSDP వృద్ధి రేటుకు, భారత GDP వృద్ధి రేటుకు మధ్య వ్యత్యాసం 0.4 శాతంగా ఉంది.

3. తలసరి ఆదాయం

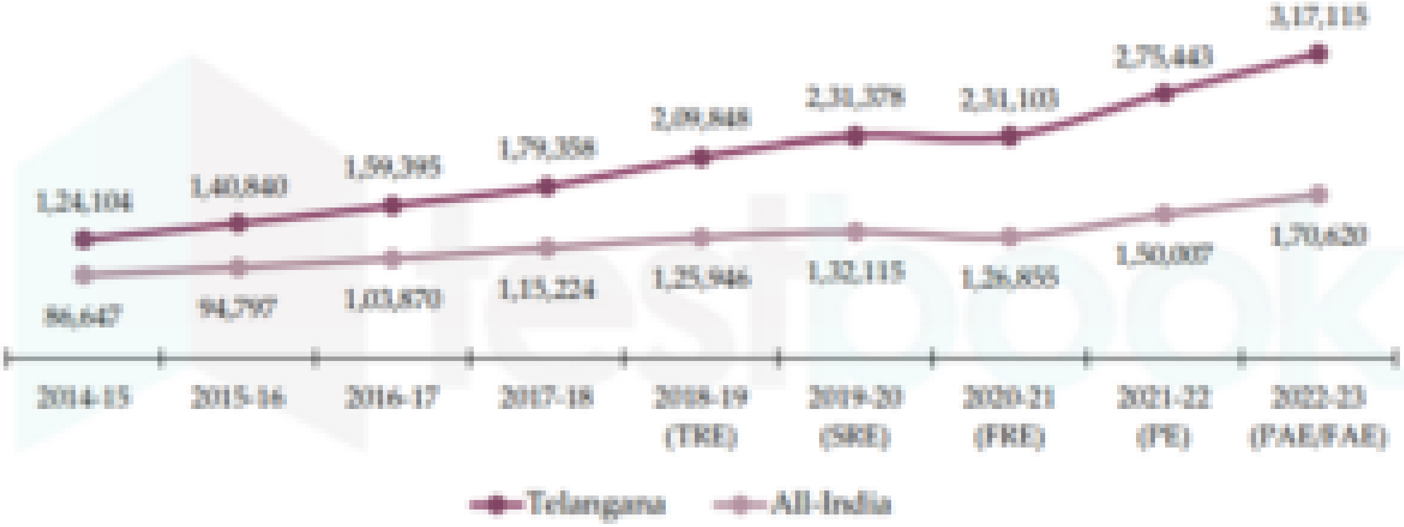

- తలసరి ఆదాయం (PCI) : స్థూల రాష్ట్ర దేశీయోత్పత్తి ఒక ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క మొత్తం పరిమాణాన్ని ప్రతిబింబిస్తున్నప్పటికీ, ఒక వ్యక్తి పొందే ఆర్థిక వృద్ధి యొక్క మంచి కొలమానం.
- 2021-22 సంవత్సరంలో, MoSPI విడుదల చేసిన డేటా ప్రకారం, పదమూడు సాధారణ రాష్ట్రాలలో తెలంగాణ నామమాత్ర PCI (తాత్కాలిక అంచనాల ప్రకారం రూ.2,75,443) రెండవ స్థానంలో ఉంది.

- 2022-23లో తెలంగాణ నామమాత్రపు PCI రూ.3.17 లక్షలకు పెరిగింది.
- తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన సంవత్సరం నుంచి సగటు జాతీయ తలసరి ఆదాయం కంటే తెలంగాణ తలసరి ఆదాయం ఎక్కువ స్థిరంగా ఉంది, ఈ అంతరం వరుసగా ప్రతి సంవత్సరం పెరుగుతూ వస్తోంది.
- 2014-15లో తెలంగాణ తలసరి ఆదాయం జాతీయ తలసరి ఆదాయం కంటే 1.43 రెట్లు (జాతీయ PCI కంటే తెలంగాణ PCI రూ.37,457 ఎక్కువ).
- 2022-23 నాటికి గుణకం 1.86కు పెరిగింది (తెలంగాణ PCI జాతీయ PCI కంటే రూ.1,46,495 ఎక్కువ)
- 2014-15 నుంచి 2022-23 వరకు తెలంగాణ వర్సెస్ ఇండియాకు PCI (ప్రస్తుత ధరల వద్ద) కాంపౌండ్ యాన్యువల్ గ్రోత్ రేట్ (CAGR) ఆధారంగా తెలంగాణలోని సగటు పౌరుడు సుమారు 5 నుంచి 6 ఏళ్లలో తమ ఆదాయం రెట్టింపు అవుతుందని ఆశించవచ్చు, అయితే దేశంలోని సగటు పౌరుడు తమ ఆదాయం రెట్టింపు కావడానికి సుమారు 8 నుంచి 9 సంవత్సరాలు వేచి ఉండాల్సి ఉంటుంది.

Sectoral Analysis | రంగాలవారీ విశ్లేషణ

1. రంగాలవారీ సహకారం

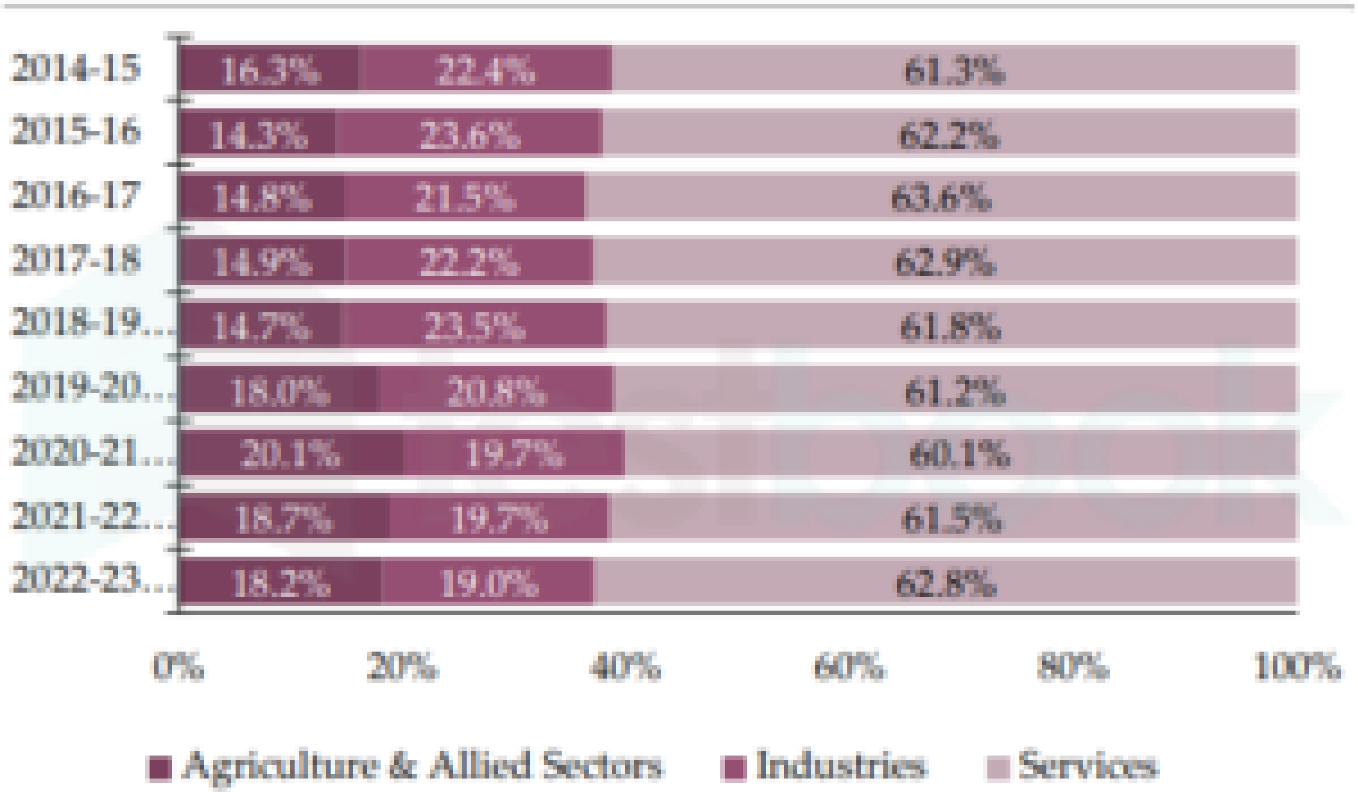

- వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ రంగాలు, పరిశ్రమలు (మైనింగ్ మరియు క్వారీయింగ్ తో సహా) మరియు సేవలు అనే మూడు కీలక రంగాలు చేసిన ఆర్థిక సహకారం ఆధారంగా ఏదైనా రాష్ట్రం యొక్క GSDPని కొలుస్తారు.
- రాష్ట్ర ఆవిర్భావం నుంచి తెలంగాణ స్థూల రాష్ట్ర విలువ జోడింపు (GSVA)లో సేవారంగం అత్యధికంగా భాగస్వామ్యం వహిస్తుండగా, ఆ తర్వాత వరుసగా పరిశ్రమలు, వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు ఉన్నాయి.

- 2022-23లో తెలంగాణ GSVA ప్రొవిజనల్ అడ్వాన్స్ అంచనాల ప్రకారం, ప్రస్తుత ధరల వద్ద తెలంగాణ GSVAలో సేవా రంగం వాటా 62.8 శాతం కాగా, మైనింగ్, క్వారీయింగ్ (19.0%), వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు (18.2 శాతం) ఉన్నాయి.
- రాష్ట్రంలోని మొత్తం GSVAలో వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ రంగాల వాటా 2014-15 లో 16.3% నుండి 2022-23 లో 18.2% కి పెరిగింది, అయితే జాతీయ GVAలో దాని వాటా ఎక్కువగా స్థిరంగా ఉంది (రెండు సంవత్సరాలలో సుమారు 18%). 2014-15లో ప్రతికూలంగా 0.7 శాతంగా ఉన్న తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఈ రంగం వాటా 2022-23లో 11.9 శాతానికి గణనీయంగా పెరగడానికి కారణం.
- భారత ఆర్థిక వ్యవస్థకు పారిశ్రామిక రంగం ఎంతగానో దోహదపడుతుందని, తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థకు పారిశ్రామిక రంగం దోహదం చేస్తుంది. అయితే, రాష్ట్రంలో పారిశ్రామిక రంగం చాలా చురుకుగా ఉంది.
- TS-iPASS (టీఎస్-ఐపాస్) వంటి వ్యాపార సంస్కరణలు, T-IDEA (టీ-ఐడియా), T-PRIDE (టీ-ప్రైడ్) వంటి ఎంటర్ప్రెన్యూర్షిప్ కోసం పథకాలు, ఇండస్ట్రియల్ హెల్త్ క్లినిక్లు, TS-గ్లోబలైజేషన్ సహా MSME రంగానికి బహుళ కార్యక్రమాలు, శాప్, సాపియో అనలిటిక్స్ వంటి ప్రైవేటు సంస్థలతో భాగస్వామ్యం వంటివి ఇందులో ఉన్నాయి.
- నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూషన్ ఫర్ ట్రాన్స్ఫార్మింగ్ ఇండియా (నీతి ఆయోగ్) విడుదల చేసిన ఇండియా ఇన్నోవేషన్ ఇండెక్స్ 2021లో తెలంగాణ రెండో స్థానంలో నిలిచింది.
- వీటితో పాటు భారత ప్రభుత్వ వాణిజ్య, పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన స్టార్టప్ ఇండియా ప్రకటించిన 2022 నేషనల్ స్టార్టప్ అవార్డ్స్ 2022లో ఎకోసిస్టమ్ ఎనేబుల్స్ విభాగంలో టీ-హబ్ ఫౌండేషన్కు బెస్ట్ ఇంక్యుబేటర్ అవార్డు లభించింది.
- 2022-23లో రాష్ట్ర విలువ జోడింపులో సేవా రంగం వాటా 62.8%, అందువల్ల తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థలో అత్యంత ముఖ్యమైన రంగాలలో ఇది ఒకటి.
- రాష్ట్ర నామమాత్రపు GSVA (62.8%) లో దాని వాటా భారతదేశం యొక్క నామమాత్ర GVA (53.4%) లో ఈ రంగం వాటా కంటే ఎక్కువ.

2. రంగాలవారీ వృద్ధి రేటు

- 2020-21లో మహమ్మారి కారణంగా తీవ్రంగా దెబ్బతిన్న భారతదేశంలో పరిశ్రమలు, సేవల రంగాలు 2021-22లో సాధించిన వేగవంతమైన రికవరీ 2022-23 సంవత్సరంలో కూడా కొనసాగింది.
- అంతకుముందు ఏడాదితో పోలిస్తే 2022-23లో సేవల రంగం అధిక వృద్ధి రేటును నమోదు చేసింది. 2022-23లో పరిశ్రమల రంగం 15.0 శాతం వృద్ధి రేటును నమోదు చేసింది.
- అయితే, ప్రపంచ సరఫరా గొలుసులో అవాంతరాల కారణంగా ఈ వృద్ధి గత సంవత్సరం వృద్ధి కంటే 11.1 శాతం పాయింట్లు తక్కువగా ఉంది.
- వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ రంగాలు 2022-23 లో భారతదేశంలో 12.5% పెరిగాయి, ఇది 2021-22 (10.3%) వృద్ధి రేటు కంటే 2.2 శాతం పాయింట్లు ఎక్కువ.
- తెలంగాణలో కరోనా సమయంలో, ఆ తర్వాత వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలు సాధించిన బలమైన వృద్ధి 2022-23లోనూ కొనసాగింది.
- 2021-22లో 9.7 శాతంతో పోలిస్తే 2022-23లో ఈ రంగం 11.9 శాతం వృద్ధిని సాధించింది.
- వాస్తవానికి తెలంగాణ వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలు గత ఎనిమిదేళ్లుగా సగటున వృద్ధి పథంలో పయనిస్తుంది, ప్రస్తుత ధరల వృద్ధిరేటు 2014 నుంచి 2022-23 వరకు 12.6 శాతం పెరిగింది.
- కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకం, మిషన్ కాకతీయ వంటి కొత్త సాగునీటి పథకాలు, రైతుబంధు పథకం, బీమా పాలసీలు (రైతుబీమా), వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలకు 24 గంటల ఉచిత విద్యుత్ వంటి వినూత్న వ్యవసాయ మద్దతు విధానాలు వంటి అనేక అంశాల ద్వారా ఇది సాధ్యమైంది. రైతుబంధు పథకం వంటి విధానాలు ప్రాథమిక రంగానికే కాకుండా ద్వితీయ, తృతీయ రంగాలపై కూడా ప్రభావం చూపాయి.

- ఉదాహరణకు రైతుబంధు కింద రైతుల ఖాతాల్లోకి డైరెక్ట్ బెనిఫిట్ ట్రాన్స్ఫర్ (DBTలు) చేయడం వల్ల రైతు కుటుంబాల చేతుల్లో లిక్విడిటీ పెరిగింది.
- 2021-22లో కరోనా మహమ్మారి నుంచి బలమైన రికవరీని చవిచూసిన తెలంగాణ పారిశ్రామిక రంగం 2022-23లో 10.5 శాతం వృద్ధిని సాధించింది.
- 2021-22తో పోలిస్తే 2022-23లో తెలంగాణ పారిశ్రామిక రంగం వృద్ధిరేటు తక్కువగా ఉంది.
- అస్థిర ప్రపంచ ఆర్థిక పరిస్థితి, రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధం కారణంగా ప్రపంచ సరఫరా గొలుసుల్లో అంతరాయం, చైనా జీరో కోవిడ్ విధానం, అధిక ద్రవ్యోల్బణం, వడ్డీ రేట్లు వంటి అనేక అంశాలు ఈ తగ్గుదలకు కారణమని చెప్పవచ్చు.
- అయితే, 2022-23లో ఈ రంగం వృద్ధి రేటులో జాతీయ స్థాయిలో (11.2%) అనుభవించిన క్షీణత కంటే తెలంగాణ చాలా తక్కువ క్షీణతను (7.4%) చవిచూసింది.
- ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం తెలంగాణ సేవల రంగం GVAలో 17.5 శాతం వృద్ధిని సాధించింది.
- 2020-21లో మహమ్మారి సమయంలో సేవల రంగం తీవ్రంగా దెబ్బతిన్నప్పటికీ, 2022-23 లో ఈ రంగం యొక్క నామమాత్ర GSVA మహమ్మారికి ముందు ఉన్న GVA (2019-20) కంటే 41.1% ఎక్కువ.
- ఇది తెలంగాణలో ఉత్పత్తి అయ్యే సేవలకు డిమాండ్ పెరగడాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

3. స్థూల విలువ జోడింపు వృద్ధి రేటుకు రంగాలవారీ సహకారం

- తెలంగాణలో 2020- 21 మినహా GSVA వృద్ధి ప్రధానంగా సేవారంగ వృద్ధితోనే సాధ్యమైంది.
- రైతుబంధు, రైతుబీమా వంటి ప్రభుత్వ విధానాలతో 2016-17 నుంచి తెలంగాణలో ఆర్థికాభివృద్ధికి కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు పుంజుకున్నాయి.
- భారతదేశానికి కూడా 2020-21 మినహా అన్ని సంవత్సరాల్లో ఆర్థిక వృద్ధికి సేవల రంగం కీలక చోదక శక్తిగా ఉంది.

District Level Indicators | జిల్లా స్థాయి సూచికలు

1. స్థూల జిల్లా దేశీయోత్పత్తి (GDDP)

- రాష్ట్ర GSDPకి జిల్లా స్థాయి సహకారం రాష్ట్రంలోని వివిధ జిల్లాల సాపేక్ష ఆర్థిక పరిమాణాలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగించే ఒక ముఖ్యమైన కొలమానం.
- తెలంగాణ GSDPకి అన్ని జిల్లాలు సమానంగా సహకరించడం లేదు. దీనికి తోడు కోవిడ్-19 మహమ్మారి వివిధ జిల్లాలను ఏ మేరకు ప్రభావితం చేసిందనే విషయంలోనూ భారీ వ్యత్యాసాలు ఉన్నాయి.
- ఏదేమైనా, మహమ్మారి సృష్టించిన ఆర్థిక వినాశనం ఉన్నప్పటికీ, 33 జిల్లాలలో 15 జిల్లాలు 2020-21 లో వారి GDDPలో సానుకూల నామమాత్ర వృద్ధిని నమోదు చేశాయి మరియు 16 జిల్లాలు ఆ సంవత్సరంలో జాతీయ నామమాత్ర GDP వృద్ధి రేటు (-1.4%) కంటే ఎక్కువ వృద్ధి రేటును నమోదు చేశాయి.

2. తలసరి ఆదాయం

- 33 జిల్లాల తలసరి ఆదాయం (PCI) మధ్య వ్యత్యాసం ఉన్నప్పటికీ, రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలు 2020-21 లో దేశ పిసిఐ కంటే ఎక్కువ తలసరి ఆదాయాన్ని కలిగి ఉన్నాయి (రూ. 1,26,855).
- రాష్ట్రంలోనే అత్యధిక తలసరి ఆదాయం కలిగిన జిల్లా రంగారెడ్డి (రూ.6,69,102) ఆ ఏడాది జాతీయ తలసరి ఆదాయం కంటే 5 రెట్లు అధికంగా ఉంది.

- 2020-21లో రాష్ట్రంలోనే అత్యల్ప తలసరి ఆదాయం కలిగిన జిల్లా హనుమకొండ PCI (రూ.1,30,821) ఆ ఏడాది జాతీయ తలసరి ఆదాయం కంటే రూ.3,966 ఎక్కువ.
- మహమ్మారి మధ్య కూడా (2020-21 లో), 22 జిల్లాలు (అన్ని జిల్లాలలో 70% దగ్గరగా) ఆ సంవత్సరంలో జాతీయ నామమాత్ర PCI వృద్ధి రేటు (-3.98%) కంటే నామమాత్ర PCI వృద్ధి రేటును కలిగి ఉన్నాయి

Employment | ఉపాధి

- పౌరుల జీవితంలో స్థూల ఆర్థిక వృద్ధికి ఒక కీలక వ్యక్తీకరణ ఉపాధి అవకాశాలు స్థిరంగా పెరగడం, బలమైన ఆర్థిక వ్యవస్థ అవసరాలను ప్రతిబింబిస్తుంది.
- దీనిని మూడు కీలక సూచికలను ఉపయోగించి కొలుస్తారు.
    - లేబర్ ఫోర్స్ పార్టిసిపేషన్ రేట్ (LFPR)
    - శ్రామిక జనాభా నిష్పత్తి (WPR)
    - నిరుద్యోగ రేటు (UR).
- వీటన్నింటిలోనూ తెలంగాణ పనితీరు గణనీయంగా మెరుగ్గా ఉంది.

1. లేబర్ ఫోర్స్ పార్టిసిపేషన్ రేట్ (LFPR)

- LFPR ఉపాధి లేదా ఉపాధి కోసం వెతుకుతున్న వయోజనుల పని చేసే వయస్సు జనాభా (15 మరియు 59 సంవత్సరాల మధ్య) శాతాన్ని కొలుస్తుంది
- అధిక LFPR ఆర్థిక వ్యవస్థపై విశ్వాసానికి సూచిక. పీరియాడిక్ లేబర్ ఫోర్స్ సర్వే (PLFS) ప్రకారం, 2020-21లో జాతీయ స్థాయిలో 58.4 శాతం ఉండగా, తెలంగాణలో 65.4 శాతం LFPR ఉంది.
- తెలంగాణకు సంబంధించి గ్రామీణ, పట్టణ LFPRలు జాతీయస్థాయి కంటే ఎక్కువగా ఉన్నాయి.
- భారతదేశంలో కంటే తెలంగాణలో గ్రామీణ LFPR సుమారు 11.8 శాతం పాయింట్లు ఎక్కువగా ఉంది, రాష్ట్రంలో పట్టణ LFPR భారతదేశం కంటే సుమారు 2.0 శాతం పాయింట్లు ఎక్కువ.
- అదనంగా, తెలంగాణలో రెండు లింగాలు LFPR విలువను వారి జాతీయ స్థాయి ప్రత్యర్థులతో సమానంగా లేదా దాదాపు సమానంగా కలిగి ఉన్నాయి.
- తెలంగాణలో మహిళా LFPR 50.0% , జాతీయ స్థాయిలో (35.2%) కంటే గణనీయంగా ఎక్కువ, తెలంగాణలో పురుష LFPR (80.4%) జాతీయ స్థాయిలో (81.2%) దాదాపు సమానంగా ఉంది.

2. కార్మికుల జనాభా నిష్పత్తి (WPR)

- కార్మికుల జనాభా నిష్పత్తి (WPR) జనాభాలో ఉపాధి పొందుతున్న వ్యక్తుల శాతాన్ని కొలుస్తుంది.
- అధిక మరియు పెరుగుతున్న WPR అంటే ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రజల నైపుణ్యాలు మరియు అవసరాలకు సరిపోయే ఉద్యోగాలను ఉత్పత్తి చేస్తోందని సూచిస్తుంది.
- 2020-21లో 15-59 ఏళ్ల మధ్య వయస్కుల తెలంగాణ కార్మికుల జనాభా నిష్పత్తి (WPR) 62 శాతంగా ఉంది.
- LFPR మాదిరిగానే, 2020-21లో జాతీయ WPR (55.7%) కంటే తెలంగాణ WPR ఎక్కువగా ఉంది.
- గ్రామీణ WPR (పటం 2.18 లో చూపించబడింది) జాతీయ గ్రామీణ WPR కంటే 11.4 శాతం పాయింట్లు ఎక్కువ, పట్టణ WPR జాతీయ స్థాయి కంటే 1.3 శాతం పాయింట్లు ఎక్కువ.
- తెలంగాణలో మహిళా WPR 47.7% - జాతీయ మహిళా WPR (33.9%) కంటే 13.8 శాతం పాయింట్లు ఎక్కువ.
- తెలంగాణలో పురుషుల LFPR పురుషుల జాతీయ సగటు కంటే స్వల్పంగా తక్కువగా ఉంది.

3. నిరుద్యోగ రేటు (UR)

- 2019-20 నుంచి 2020-21 మధ్య తెలంగాణలో నిరుద్యోగిత రేటు 7.5 శాతం నుంచి 5.1 శాతానికి తగ్గిందని PLFS గణాంకాలు వెల్లడిస్తున్నాయి.
- 2019-20తో పోలిస్తే గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల్లో, పురుషులు, మహిళల్లో నిరుద్యోగ రేటు తగ్గింది.
- రాష్ట్రంలో నిరుద్యోగ రేటు తగ్గుముఖం పడుతోంది, ఆర్థిక వ్యవస్థ మహమ్మారి యొక్క షాక్లను ఎటువంటి దీర్ఘకాలిక నష్టాలు లేకుండా ఎదుర్కోవడమే కాకుండా, అద్భుతమైన భవిష్యత్తు వృద్ధికి సిద్ధంగా ఉందని చూపిస్తుంది.
- అక్టోబర్-డిసెంబర్ 2020 త్రైమాసికం మరియు జూలై-సెప్టెంబర్ 2022 త్రైమాసికం మధ్య ప్రస్తుత వారపు స్థితి (నాలుగు త్రైమాసికాల కదిలే సగటు) ప్రకారం పట్టణ నిరుద్యోగ రేటులో 8.2 శాతం పాయింట్ క్షీణత ఉందని ఇటీవలి డేటా ప్రతిబింబిస్తుంది.
- 2022 జూలై-సెప్టెంబర్ తర్వాత PLFS డేటా లేనప్పుడు, సెంటర్ ఫర్ మానిటరింగ్ ఇండియన్ ఎకానమీ (CMIE) డేటాను రాష్ట్రంలో నిరుద్యోగంలో ఇటీవలి ధోరణులను అంచనా వేయడానికి ఉపయోగించారు.
- తెలంగాణలో నిరుద్యోగ రేటు 2022 ఏప్రిల్లో 9.9 శాతం ఉండగా, 2022 డిసెంబర్ నాటికి 4.1 శాతానికి తగ్గిందని CMIE డేటాబేస్ సూచిస్తోంది.

4. ఆర్థిక వ్యవస్థలోని ప్రధాన రంగాల్లో ఉపాధి

- అన్ని రంగాలలో, వ్యవసాయం అతిపెద్ద ఉపాధి కల్పన, మొత్తం శ్రామిక వయోజనులలో 45.8% మందికి జీవనోపాధిని అందిస్తుంది.
- దీని తరువాత రాష్ట్రంలో మూడింట ఒక వంతు కార్మికులకు ఉపాధి కల్పిస్తున్న సేవా రంగం ఉంది.
- రాష్ట్ర మొత్తం ఉపాధిలో పరిశ్రమల వాటా జాతీయ ఉపాధి వాటా కంటే తక్కువగా ఉంది, ఇది వ్యవసాయం నుండి సేవల ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థకు రాష్ట్రం దూసుకెళ్తున్న ప్రతిబింబిస్తుంది.

5. ఉద్యోగ నిబంధనలు

- రాష్ట్రంలో కార్మికులకు అందుబాటులో ఉన్న ఉపాధి నిబంధనలు కాలక్రమేణా మెరుగుపడ్డాయి.
- 2019-20లో 45.2 శాతం మంది, 2019-20లో 40.8 శాతం మంది కార్మికులు పింఛన్లు, ఆరోగ్య సంరక్షణ వంటి సామాజిక భద్రతా ప్రయోజనాలను పొందగా, 2020-21లో 50.9 శాతం మంది వేతనంతో కూడిన సెలవులకు అర్హత సాధించారు.
- రెగ్యులర్ వేతన/వేతన ఉద్యోగులకు వేతనంతో కూడిన సెలవుల ప్రాప్యతలో 5.7 శాతం పాయింట్లు, సామాజిక భద్రతా ప్రయోజనాలు పొందే వ్యక్తులలో 6.1 శాతం పాయింట్ల పెరుగుదల ఉంది.
- పారిశ్రామిక రంగానికి ప్రభుత్వం నిరంతర మద్దతు, ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్ ను మెరుగుపరచడం, T-ఐడియా, T-ప్రైడ్ ద్వారా కొత్త ఔత్సాహిక పారిశ్రామికవేత్తలకు సబ్సిడీలు ఇవ్వడం, IT/ITES రంగాన్ని ప్రోత్సహించడం వల్ల రాష్ట్రంలో నాణ్యమైన ఉద్యోగాల కల్పనకు దోహదపడింది.
- నిరుద్యోగ రేటు తగ్గడం, ఉద్యోగ నాణ్యతలో గణనీయమైన మెరుగుదలలు భవిష్యత్తు ఆర్థిక వృద్ధికి రాష్ట్ర కార్మిక మార్కెట్ యొక్క అనుకూలతను సూచిస్తున్నాయి.

Way Forward | ముందున్న మార్గం

బంగారు తెలంగాణ సాధనే ధ్యేయంగా ప్రభుత్వం చేపట్టిన కార్యక్రమాలు ఇప్పుడు ఆర్థికాభివృద్ధిలో ఉత్తమ విధానాలుగా రూపుదిద్దుకుంటున్నాయి. దేశంలోనే అతి పిన్న వయస్కుడైన రాష్ట్రం తనదైన 'తెలంగాణ

మోడల్‌ను అనుసరిస్తూ అనతికాలంలోనే అభివృద్ధిలో కీలక మైలురాళ్లను సాధించింది. రాష్ట్ర ఆవిర్భావం తొలినాళ్లలో విద్యుత్, నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులపై ప్రభుత్వం పెట్టిన సామాజిక పెట్టుబడికి బీజాలు ఇప్పుడు అధిక వ్యవసాయ ఉత్పాదకత, చురుకైన ఆర్థిక కార్యకలాపాల పరంగా ఫలాలు ఇస్తున్నాయి. పరిశ్రమలకు అనుకూలమైన విధానాలను అమలు చేయడం ద్వారా ఆర్థిక చైతన్యం మరింత పెంపొందుతుంది, తద్వారా వ్యాపారాన్ని సులభతరం చేయడంలో దేశంలోనే రాష్ట్రాన్ని అగ్రస్థానానికి తీసుకువెళుతుంది.

చిన్న చిన్న సంస్కరణలపై ఆధారపడకుండా సమీకృత అభివృద్ధి విధానాన్ని అవలంబించడం ద్వారా, రాష్ట్రం సమానంగా పంపిణీ చేయబడిన వృద్ధిని సాధించగలిగింది మరియు పౌరుల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచడంలో సహాయపడింది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆవిర్భావం నుంచి ప్రజలను దారిద్యం నుంచి గట్టెక్కించడమే ధ్యేయంగా సంక్షేమ పథకాలను ప్రవేశపెడుతూ, మానవ సామర్థ్యానికి ఏమాత్రం తోడూ అంతులేని ప్రయోజనాలు చేకూర్చకుండా వారి ఉత్పాదకతను పెంపొందించే మార్గాలను కల్పిస్తోంది. దళిత బంధు, రైతుబంధు, గొర్రెల పంపిణీ, కల్యాణలక్ష్మి, కేసీఆర్ కిట్ వంటివి ఇందుకు ఉదాహరణలు.

ఈ ప్రయత్నాల ఫలితంగా జీవన ప్రమాణాలు గణనీయంగా మెరుగుపడ్డాయి, ఇది రాష్ట్ర తలసరి ఆదాయంలో కూడా ప్రతిబింబిస్తుంది. తదుపరి చర్యగా మానవ మూలధనంలో పెట్టుబడులకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటోంది. మన ఊరు మనబడి, సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రుల నిర్మాణం మరియు కొత్త వైద్య కళాశాలల స్థాపనతో, విద్య మరియు ఆరోగ్యంలో కొత్త పురోగతిని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది, ఇది దీర్ఘకాలంలో ఆర్థిక వ్యవస్థలోని అన్ని ప్రధాన రంగాలలో ప్రకంపనలు మరియు అధిక ఆర్థిక వృద్ధికి దారితీస్తుంది.

Read More:	
ప్రణాళిక సంఘం	మధ్య యుగ భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ
పంచ వర్ష ప్రణాళికలు	పారిశ్రామిక రంగం,విధానాలు
స్వాతంత్రానికి పూర్వం భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ	నీతి ఆయోగ్
ముఖ్యమైన కమిటీలు-కమీషన్లు	పేదరికం,నిరుద్యోగం
ద్రవ్య వ్యవస్థ	ద్రవ్యోల్బణం
భారతదేశంలో పేదరిక నిర్మూలన కార్యక్రమాలు	భారతదేశంలో పేదరికం కొలత
తెలుగులో ఆర్థిక సంస్కరణలు	భారతదేశంలో స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ నియంత్రణ
భారతదేశంలో పేదరికం	Telangana Economy

TS GENCO AE 2023
Electrical
MCQ's Live Batch
Start Oct 15, 2023